

**Briuselis, 2025 m. gegužės 27 d.
(OR. en)**

9463/25

**AG 74
POLGEN 56
FREMP 137
JAI 689
DISINFO 47
HYBRID 56
AUDIO 44
EDUC 187**

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 8629/25

Dalykas: Pirmininkaujančios valstybės narės išvados dėl ES demokratijos
atsparumo didinimo

Po 2025 m. gegužės 27 d. Tarybos (bendrieji reikalai) posėdžio delegacijoms priede pateikiamas
pirmininkaujančios valstybės narės išvadų tekstas, kuriam pritarė 25 delegacijos.

Išvados dėl ES demokratijos atsparumo didinimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBAI PIRMININKAUJANTI VALSTYBĖ NARĖ

1. PRIMENA savo ankstesnes išvadas dėl švietimo ir mokymo indėlio stiprinant bendras Europos vertybes ir demokratinį pilietiškumą¹, išvadas „Demokratijos atsparumas. Rinkimų procesų apsauga nuo užsienio kišimosi“², išvadas dėl laisvų, atvirų ir informacija pagrįstų demokratinų debatų stiprinimo ir apsaugojimo³, išvadas „ES pagrindinių teisių chartijos taikymas. Pagrindinių teisių propagavimo, apsaugos ir įgyvendinimo užtikrinimo finansavimas“⁴, išvadas dėl pilietinės erdvės vaidmens saugant ir propaguojant pagrindines teises ES⁵ ir išvadas dėl totalitarinių režimų nusikaltimų Europoje atminimo⁶.
2. PRIPAŽIŖSTA, kad kintanti geopolitinė aplinka, įskaitant Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, kelia rimtų iššūkių mūsų demokratijoms, o dėl to gali paaštrėti visuomeninės trintys, poliarizacija, radikalizacija ir sumažėti pasitikėjimas institucijomis bei rinkimais.
3. PABRĖŽIA, kad demokratija negali klestėti be saviraiškos laisvės ir kad demokratijos atsparumas turi būti grindžiamas teisinės valstybės principu, pagrindinėmis teisėmis ir vertybėmis, kurias puoselėja Europos Sąjunga, kaip įtvirtinta Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Atitinkamai AKCENTUOJA, kad demokratija, laisvė ir lygybė viena kitą stiprina; PRIMENA, kad pagarba šioms vertybėms yra Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų, taip pat valstybių narių bendra atsakomybė.

¹ Dok. 15738/23.

² Dok. 10119/24.

³ Dok. 10533/24.

⁴ Dok. 6878/25.

⁵ Dok. 7388/23.

⁶ Dok. 11268/11.

4. PABRĖŽIA, kad ES institucijos ir valstybės narės yra bendrai atsakingos už teisinės valstybės principo propagavimą ir apsaugą visomis turimomis priemonėmis ir laikantis Sutarčių. Atsižvelgdama į tai, AKCENTUOJA, kad pagrindinių teisių aspektą svarbu integruoti į visų sričių ES politiką, teisėkūros iniciatyvas ir į taikytinų ES teisės aktų įgyvendinimą.
5. PRIPAŽIŠTA, kad demokratijos atsparumo didinimas yra kertinis akmuo norint apsaugoti Europos saugumą. Tam reikalingas laisvas ir įvairus viešasis diskursas, gebėjimas atpažinti užsienio vykdomo manipuliavimo informacija ir kišimosi (FIMI) kampanijas, įskaitant dezinformacijos kampanijas, visų pirma tas, kurios nukreipiamos prieš ES vertybes ar demokratinį institucijų veikimą ir prieš taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką, ir su tokiomis kampanijomis kovoti; tam taip pat reikia gebėti atpažinti kaip politines priemones pasitelkiamą manipuliavimą istoriniais faktais ar jų klastojimą, taip pat reikia ilgalaikių pastangų remti laisvą, nepriklausomą ir pliuralistinę žiniasklaidą, užtikrinti laisvus ir sąžiningus rinkimus, skatinti pilietinį ugdymą, stiprinti pilietinę visuomenę ir apsaugoti teisinę valstybę.
6. PABRĖŽIA, kad demokratijos atsparumas vietos, regioniniu, nacionaliniu ir Sąjungos lygmenimis vienas kitą sustiprina ir kad kartu reikia imtis visapusiškų ir bendrų veiksmų, laikantis požiūrio, pagal kurį būtų apimami visi valdžios lygmenys ir įtraukiama visa visuomenė.
7. PRIMENA, kad pastaraisiais metais ES dėjo daug pastangų didinti demokratijos atsparumą ir parengė visų pirma šias priemones: 2023 m. gruodžio mėn. Komisijos pristatytą demokratijos gynimo dokumentų rinkinį, grindžiamą 2020 m. priimtu Europos demokratijos veiksmų planu, ES kovos su hibridinėmis grėsmėmis priemonių rinkinį, FIMI priemonių rinkinį, skubaus įspėjimo sistemą, kaip saugią dalijimosi informacija apie su FIMI susijusius incidentus platformą, Elgesio kodeksą dėl dezinformacijos, Teisinės valstybės sąlygų reglamentą, Skaitmeninių rinkų aktą, Skaitmeninių paslaugų aktą, DI aktą, Europos žiniasklaidos laisvės aktą ir Kovos su SLAPP direktyvą. RAGINA Komisiją, visapusiškai atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją, proaktyviai užtikrinti šių taisyklių vykdymą ir naudotis turimomis priemonėmis, visų pirma savo įgaliojimais atlikti tyrimus ir taikyti sankcijas pagal Skaitmeninių paslaugų aktą.

8. AKCENTUOJA, kad demokratijoms labai svarbu, kad laisvi ir sąžiningi rinkimai, taip pat rinkimų skaidrumas, būtų apsaugoti nuo bet kokio valstybinių ar nevalstybinių užsienio subjektų kišimosi, be kita ko, informacijos srityje. Šiuo tikslu PABRĖŽIA, kad svarbu veiksmingai ir efektyviai naudotis Europos bendradarbiavimo rinkimų klausimais tinklu, visapusiškai atsižvelgiant į pagrindinį nacionalinių valdžios institucijų vaidmenį pagal savo atitinkamą kompetenciją užtikrinant rinkimų sąžiningumą.
9. PABRĖŽIA, kad reikia užtikrinti rinkimų skaidrumą, ir šiuo atžvilgiu ATKREIPIA DĖMESĮ į Reglamento dėl politinės reklamos skaidrumo ir atrankiojo adresavimo įsigaliojimą ir būsimą visapusišką taikymą, taip pat PATVIRTINA PRITARIANTI Komisijos rekomendacijai skatinti laisvus, sąžiningus ir atsparius rinkimus ir vykdomam darbui dėl atstovavimo interesų grupėms trečiųjų valstybių vardu skaidrumo ir dėl Europos politinių partijų ir fondų statuto ir finansavimo.
10. PABRĖŽIA laisvos, nepriklausomos ir pliuralistinės žiniasklaidos, teikiančios subalansuotą ir objektyvią informaciją ir taip stiprinančios mūsų demokratiją, vaidmens ir prieigos prie jos svarbą, taip pat atitinkamą technologijų pramonės, visų pirma socialinės žiniasklaidos platformų, vyriausybių ir kitų suinteresuotųjų subjektų atsakomybę už saviraiškos laisvės ir atviro demokratinio diskurso skaitmeninėje erdvėje puoselėjimą; RAGINA valstybes nares, Komisiją, valdžios institucijas, pilietinę visuomenę ir privačius subjektus apsvarstyti būdus, kaip toliau remti faktų tikrinimo iniciatyvas ir Europos masto nepriklausomus žiniasklaidos projektus, pvz., visos Europos audiovizualines platformas, taip pat tiriamąją žurnalistiką, siekiant užtikrinti, kad turinys būtų kuriamas gerbiant žurnalistikos standartus ir visapusiškai laikantis redakcinės atsakomybės, atskaitomybės ir nepriklausomumo principų.
11. PRIPAŽIŠTA, kad FIMI kampanijos, įskaitant dezinformaciją, tapo grėsme demokratijai ir teisinei valstybei, visų pirma socialinėje žiniasklaidoje. Nešalinant šios rizikos gali kilti rimtų grėsmių demokratinėms procesų integralumui ir piliečių dalyvavimui, nes tai gali pakenkti visuomenės pasitikėjimui demokratinėmis institucijomis ir procedūromis.

12. Be to, PRIPAŽĮSTA, kad kovojant su FIMI kampanijomis, įskaitant dezinformaciją, labai svarbu laikytis integruoto ir įvairius suinteresuotuosius subjektus apimančio požiūrio, norint kaip pilietinio ugdymo dalį skatinti skaidrumą ir ugdyti skaitmeninį, kibernetinį, informacinį ir žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumą, įskaitant raštingumą dirbtinio intelekto (DI) srityje.
13. Šiuo atžvilgiu AKCENTUOJA, kad reikia toliau dėti pastangas, kad būtų skatinamos ir remiamos nuostatos dėl gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis pagal Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvą (AŽPD), ir atitinkamai atsižvelgti į 2023 m. Komisijos gaires dėl gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis. Atsižvelgdama į tai, REMIA atsakingą DI naudojimą, užkertant kelią žalingo turinio, be kita ko, sukurto pasinaudojus sintetinės sankaitos technologijomis ir elgsena grindžiamu adresavimu, kūrimui ir sklaidai ir švelninant tokio turinio kūrimo ir sklaidos sukeltus padarinius, taip pat skatinant skaidrų algoritmų naudojimą.
14. PABRĖŽIA, kad svarbu remti piliečių dalyvavimą demokratiname gyvenime, ir šiame kontekste PRIMENA Europos piliečių iniciatyvą – priemonę, kuria ES piliečiai dažnai pasinaudoja, kad tiesiogiai dalyvautų demokratiname procese.
15. PABRĖŽIA, kad svarbu remti pilietinės visuomenės organizacijas (PVO) propaguojant ir apsaugant ES sutarties 2 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintas vertybes ir teises; atsižvelgdama į tai, ATKREIPIA DĖMESĮ į Komisijos vykdomą 2020 m. Pagrindinių teisių chartijos taikymo strategijos laikotarpio vidurio peržiūrą Chartijos 25 metų sukakties proga ir PAKARTOJA, kad svarbu užbaigti Sąjungos prisijungimą prie Europos žmogaus teisių konvencijos pagal ES sutarties 6 straipsnio 2 dalį.
16. AKCENTUOJA, kad pakankamo finansavimo užtikrinimas PVO ir žmogaus teisių gynėjams, kurie išlieka vienu iš esminių stabdžių ir atsvarų sistemos elementų ir prisideda prie Sąjungos vertybių, įskaitant teisinės valstybės principą, pagrindines teises ir demokratiją, propagavimo ir apsaugos, yra labai svarbus kuriant ir palaikant visuomenę, kurioje vyrauja Sąjungos vertybės; PRIPAŽĮSTA, kad reikia užtikrinti finansavimo praktikos skaidrumą ir atskaitomybę.

17. PABRĖŽIA PVO svarbą apsaugant demokratiją ir teisinės valstybės principą, visų pirma stebint, kaip gerbiamos asmenų teisės ir laisvės, tikrinant valstybinių subjektų veiksmus, atkreipiant visuomenės dėmesį į teisės pažeidimų atvejus ir propaguojant mažumoms ar nepakankamai atstovaujamoms grupėms priklausančių asmenų ir pažeidžiamiausių asmenų interesus ir požiūrius.
18. AKCENTUOJA, kad svarbu nuolat aktyviai dalyvauti atvirame ir skaidriame dialoge su PVO ir žmogaus teisių gynėjais, atsižvelgiant į jų patirtį politikos formavimo procese, ir remti PVO nagrinėjant ir sprendžiant pagrindinių teisių klausimus, didinant piliečių dalyvavimą sprendimų priėmimo procesuose ir didinant demokratijos atsparumą, be kita ko, baziniu lygmeniu.
19. PRIPAŽIŠTA, kad, remiantis Finansiniu reglamentu, valstybės narės ir Komisija, vykdydamos Sąjungos finansavimą ir ES biudžetą, privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi Chartijos pagal jos 51 straipsnį, ir gerbti ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintas Sąjungos vertybes, kurios yra aktualios vykdant biudžetą.
20. PRIMENA, kad kova su korupcija yra būtina siekiant didinti ES demokratijos atsparumą, ir PRAŠO Sąjungos institucijų, organų, įstaigų ir agentūrų, taip pat valstybių narių dėti daugiau pastangų kovojant su korupcija.
21. PRIMENA, kad šios Tarybos išvados nedaro poveikio deryboms dėl daugiametės finansinės programos po 2027 m.; PABRĖŽIA, kad reikia nustatyti priemones, kuriomis siekiama didinti demokratijos atsparumą, ir užtikrinti tinkamą ES finansavimą tokioms priemonėms remti.

22. PRAŠO Komisijos ir vyriausiosios įgaliotinės pagal savo atitinkamus įgaliojimus ir visapusiškai gerbiant valstybių narių kompetenciją imtis aktyvesnių veiksmų užtikrinant informacijos integralumą ir kovojant su FIMI kampanijomis, įskaitant dezinformaciją, visų pirma tais atvejais, kai jos nukreiptos prieš ES saugumą ir vertybes arba demokratinę institucijų veikimą, kenkia teisinei valstybei, taisyklėmis grindžiamai tarptautinei tvarkai arba kai manipuluojama istoriniais faktais ir jie klastojami. Tokie veiksmai taip pat turėtų apimti strateginės komunikacijos naudojimą, diplomatinę partnerių informavimo veiklą ir konstruktyvų naujų partnerysčių kūrimą siekiant propaguoti ES vertybes.
23. PRAŠO Komisijos ir Europos išorės veiksmų tarnybos išnagrinėti būdus, kaip sistemingai suburti visus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, įskaitant valstybes nares, ES institucijas, pilietinę visuomenę, tyrėjus, akademinę bendruomenę, privačiuosius subjektus ir kitus atitinkamus įvairių sričių ekspertus, kad būtų galima dalytis geriausia praktika ir teikti strategines gaires dėl politikos, susijusios su demokratijos atsparumu, kuo geriau išnaudojant jau dedamas pastangas ir deramai atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją.
24. PRAŠO Komisijos kartu su valstybėmis narėmis imtis vadovaujamojo vaidmens puoselėjant Europos atminimą visoje Europoje, be kita ko, paskelbiant ataskaitą šia tema, kurią Taryba turi nagrinėti 2027 m. pradžioje. Šiame kontekste PRIPAŽĮSTA Europos atminties ir sąžinės platformos padarytą pažangą Briuselyje kuriant visos Europos memorialą XX a. totalitarinių režimų aukoms atminti; ir PRIMENA, koks vertingas yra koordinuotas požiūris, nes kuo geriau pasinaudojama visomis esamomis nacionalinio ir ES lygmenų struktūromis ir subjektais, pavyzdžiui, Europos atminties ir sąžinės platforma.
25. PABRĖŽIA, kad reikia toliau svarstyti, kaip nuosekliai didinti atsparumą, parengti, krizių prevencijos ir reagavimo pajėgumus, kad būtų galima užkirsti kelią kylančioms krizėms ir grėsmėms, pvz., su klimatu susijusioms nelaimėms ir didelio masto techniniams sutrikimams, ir veiksmingai į jas reaguoti; atsižvelgdama į tai, ATKREIPIA DĖMESĮ į bendrą komunikatą dėl ES pasirengimo krizėms strategijos, kad ES būtų pasirengusi apsaugoti savo piliečius ir pagrindines visuomenei svarbias funkcijas, kurios yra būtinos demokratijai ir kasdieniam gyvenimui.

26. Šiame kontekste PABRĖŽIA, kad demokratijos atsparumo sistemose turėtų būti atsižvelgiama į parengties ir reagavimo į krizes pajėgumus, visų pirma siekiant šalinti pavojus, kylančius dėl dezinformacijos plitimo sisteminių ekstremaliųjų situacijų metu, ir užtikrinti, kad reagavimo į ekstremaliąsias situacijas sistemos veiksmingai prisidėtų prie faktais grindžiamos informacijos sklaidos, kartu užtikrinant teisę į saviraiškos laisvę ir prieigą prie informacijos.
 27. PRAŠO Komisijos į šiuos klausimus atsižvelgti būsimoje Europos demokratijos skydo iniciatyvoje.
 28. ĮSIPAREIGOJA reguliariai grįžti prie ES demokratijos atsparumo didinimo klausimo.
-